

Kommentarer till författningsförslagen, SOU 2019:58

(kapitel 1 Författningsförslag och kapitel 17 Författningskommentarer)

1.1 Förslag till arkivlag

Generella kommentarer till förslaget

Den nuvarande arkivlagen (1990:782) är i behov av en översyn. En ny arkivlag behöver spegla de tekniska och organisatoriska samhällsförändringarna under de trettio år som har gått sedan det nuvarande arkivregelverket trädde i kraft.

Rikssarkivet anser att arkivutredningens förslag har problem med systematiken och att vissa begrepp används på ett inkonsekvent sätt.

Det är viktigt att en ny arkivlag blir pedagogisk och lättillgänglig för både det stora antal anställda i staten, kommunerna och regionerna som ska tillämpa lagens bestämmelser, och för dem som vill ta del av arkiven. Rikssarkivet önskar också att man passar på att modernisera språket ytterligare genom att t.ex. undvika nakna substantiv dvs. oböjda substantiv i singular utan bestämd eller obestämd artikel.

Förslaget att införa fler rubriker än i nuvarande arkivlag gör att det är lättare att orientera sig i lagen. Däremot anser Rikssarkivet inte att alla de föreslagna rubrikerna är helt lyckade. De problem med systematiken som Rikssarkivet ser kanske delvis skulle kunna åtgärdas genom att omdisponera olika bestämmelser.

Inledande bestämmelser

Rikssarkivet välkomnar ambitionen i de inledande bestämmelserna, nämligen att alla arkiv ska omfattas av ett symboliskt skydd. Däremot vill Rikssarkivet problematisera hur bestämmelserna har utformats, både när det gäller tydlighet och hur hela lagen har konstruerats mot bakgrund av dessa två portalparagrafer. De hänger så intimt ihop att det finns anledning att säga någonting om dem tillsammans.

Det framgår inte av lydelsen att de två portalparagraferna även omfattar de arkiv som finns utanför myndighetssfären, arkivinstitutionerna och de enskilda arkivinstitutioner som får statsbidrag. Det behöver tydliggöras att "arkiven" här betyder alla arkiv. Alltså inte bara de arkiv som omfattas av de övriga bestämmelserna i förslaget. I författningskommentaren till 1 §

framgår det inte heller att bestämmelsen omfattar alla arkiv. Det framgår först när man läser utredningens överväganden i avsnitten 5.3, 5.4, 7.11.1 och 11.7.1 tillsammans.

I den nuvarande arkivlagen betyder begreppet ”arkiv”, något förenklat, de allmänna handlingarna från myndighetens (eller i vissa fall organets) verksamhet som har tagits om hand för arkivering. Det enda undantaget är 13 § där det sägs att den statliga arkivmyndigheten får ta emot arkivmaterial också från enskilda.

Genom att förslaget till arkivlag delvis ska gälla även för arkiv som inte är allmänna handlingar så blir begreppet ”arkiv” otydligt i lagen eftersom det kan betyda olika saker i olika bestämmelser:

1. arkiv som består av allmänna handlingar och som finns hos myndigheterna (inklusive de beslutande församlingarna)
2. arkiv som består av allmänna handlingar och som finns hos enskilda organ med stöd av särskild lagstiftning¹
3. arkiv som består av allmänna handlingar och som finns hos arkivmyndigheterna (inklusive det fåtal arkiv som består av allmänna handlingar som är deponerade hos arkivmyndigheterna, framför allt från riksdagen och dess myndigheter)
4. enskilda arkiv som är överlämnade till arkivmyndigheterna med äganderätt,
5. enskilda arkiv som är överlämnade med äganderätt till de arkivinstitutioner som erhåller verksamhetsbidrag av statliga medel,
6. deponerade enskilda arkiv som finns hos arkivmyndigheterna,
7. deponerade enskilda arkiv som finns hos de enskilda arkivinstitutionerna, och
8. övriga enskilda arkiv, som alltså inte finns hos dessa arkivinstitutioner, dvs. arkiv från hela samhället; individer, föreningar, organisationer, företag och även mera löst sammansatta grupperingar.

I förslagen till 7 och 14 §§ används begreppet ”arkiv” utan att man förklarar vilka arkiv som avses. Det innebär att man behöver läsa förarbetena för att förstå vad som omfattas av bestämmelserna. Likaså är det otydligt vilka det är som ska tillämpa olika bestämmelser. Det behövs en begreppsanalys.

De materiella bestämmelserna i lagen ska tillämpas av många olika aktörer och kan betyda olika saker i olika bestämmelser:

1. statliga myndigheter,
2. kommunala och regionala myndigheter,
3. statliga och kommunala beslutande församlingar

---

¹ lagen (2015:602) om överlämnande av allmänna handlingar för förvaring, lagen (1999:288) om överlämnande av allmänna handlingar till Svenska kyrkan eller någon av dess organisatoriska delar för förvaring, m.m., 2 kap. 4 § första meningen offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) och 2 kap. 3 § offentlighets- och sekretesslagen.

4. sådana organ som förvarar statliga allmänna handlingar (statliga överlämnandeorgan) och som avses i lagen (2015:602) om överlämnande av allmänna handlingar för förvaring (överlämnandelagen),
5. sådana organ som förvarar kommunala och regionala allmänna handlingar (kommunala och regionala överlämnandeorgan) och som avses i överlämnandelagen,
6. sådana organ (Svenska kyrkan och dess organisatoriska delar) som avses i lagen (1999:288) om överlämnande av allmänna handlingar till Svenska kyrkan eller någon av dess organisatoriska delar för förvaring, m.m. (Svenska kyrkans överlämnandelag),
7. sådana organ (kommunala och regionala bolag) som avses i 2 kap. 3 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) (OSL),
8. sådana organ (OSL-organ) som avses i 2 kap. 4 § första meningen OSL och till den del som arkivet härrör från den verksamhet som avses i bilagan till OSL och
9. sådana enskilda arkivinstitutioner som erhåller verksamhetsbidrag av statliga medel, som avses i 3 § andra stycket förslaget till ny arkivlag.
10. Dessutom är riksdagens myndigheter, regeringen, Regeringskansliet och utrikesrepresentationen undantagna från vissa bestämmelser.

Arkivutredningen tydliggör inte på ett konsekvent sätt vilka aktörer som ska tillämpa vilka bestämmelser. Se också kommentaren under 4-6 §§.

Riksarkivet efterlyser en begreppsöversyn. En sak som man då bör titta särskilt på är om det går att hitta ett gemensamt begrepp för alla aktörer som förvarar allmänna handlingar. De flesta bestämmelserna i lagen berör alla som förvarar allmänna handlingar. Riksarkivet tror att det skulle bli mera överskådligt att detta är utgångspunkten och att undantagen istället anges som just undantag, istället för att man på olika (inkonsekventa) sätt räknar upp vilka aktörer som ska omfattas av de olika bestämmelserna.

Det framstår också som märkligt att i portalparagraferna i en lag inkludera något som sedan inte omfattas av de materiella bestämmelserna i lagen. På den punkten skiljer sig också den föreslagna arkivlagen från de övriga lagarna på kulturarvsområdet; bibliotekslagen (2013:801), museilagen (2017:563) och kulturmiljölagen (1988:950).

1 §

Om förslaget skulle genomföras, trots de invändningar som Riksarkivet har redovisat ovan, så menar Riksarkivet att det behöver tydliggöras ytterligare att paragrafen faktiskt omfattar alla arkiv, trots att de flesta av dem inte omfattas av de materiella bestämmelserna i lagen.

2 §

Även här bör det tydliggöras att bestämmelsen avser alla arkiv, inte bara dem som omfattas av de materiella bestämmelserna i lagen.

Riksarkivet vill också föreslå en ändring av första stycket ”Arkiven är *en tillgång för samhället och en del av kulturarvet*”. Riksarkivet anser att även arkivens betydelse som en tillgång för samhället bör lyftas fram tillsammans med att arkiven utgör en del av kulturarvet. För myndigheternas arkiv överensstämmer det med tankarna på vidareutnyttjande av handlingar som bl.a. uttrycks i lagen (2010:566) om vidareutnyttjande av handlingar från den offentliga förvaltningen (PSI-lagen), och visar på en annan sida av myndigheternas arkiv än den som manifesteras i begreppet kulturarv.

Riksarkivet vill väcka den, kanske semantiska, frågan om det verkligen är fråga om ändamålen med arkiven. Är det inte istället fråga om ändamålen med att bevara arkiven?

På s. 434 står det att ”Utredningen föreslår också att den nya arkivlagen ska tillämpas på de arkivinstitutioner som erhåller ett statligt verksamhetsbidrag i enlighet med ovan nämnda förordningar. Sådana arkivinstitutioner ska se till att arkiven bevaras, struktureras och förvaltas för att tillgodose rätten att ta del av allmänna handlingar, behovet av information för rättskipningen och förvaltningen, forskningens behov, och tillgången till kulturarvet.” Det motsäger förslaget till 7 § andra stycket som hänvisar till syftena i 1 § 2 och 3 samt ändamålet i 2 § andra stycket 3. Det innebär att syftet är att främja tillgången till kulturarvet, och bidra till det demokratiska samhällets beständighet och utveckling, vilket är rimligt. Men ändamålet är att de ska bevaras, struktureras och förvaltas för att tillgodose forskningens behov. Ändamålet är, enligt Riksarkivets bestämda mening, alldeles för snävt, så som bestämmelsen är utformad.

Det blir också konstigt att säga att enskilda arkivinstitutioner ska tillgodose rätten att ta del av allmänna handlingar. De kan, per definition, inte förvara några allmänna handlingar. Även om det ibland förekommer att allmänna handlingar, i original, har kommit på avvägar och återfinns hos enskilda arkivinstitutioner eller i andra enskilda arkiv. Handlingar som egentligen hör till en myndighet och som hade varit allmänna hos myndigheten är inte allmänna handlingar om de finns i ett enskilt arkiv, eftersom förvaringskriteriet i 2 kap. 4 § tryckfrihetsförordningen (1949:105) (TF) då inte är uppfyllt.

Riksarkivets erfarenhet är att det redan idag finns en osäkerhet hos de enskilda arkivinstitutionerna när sådana handlingar som härrör från myndigheter återfinns i enskilda arkiv, inte minst när det gäller handlingar som skulle ha omfattats av sekretess om de hade varit allmänna. Det kan både handla om originalhandlingar som har kommit på avvägar och om kopior. Riksarkivet befarar att utformningen av bestämmelsen skulle öka den osäkerheten. När det gäller de enskilda arkivinstitutioner som avses i 3 § så hänvisar 7 § andra stycket till 1 § 2 och 3 samt till 2 § andra stycket 3 vilket blir än mer inkonsekvent.

Lagens tillämpningsområde

Riksarkivet tror att förslaget skulle vinna i tydlighet om man var tydligare med de två olika aspekterna; *vem* som ska tillämpa bestämmelserna och för *vilka arkiv*. Som förslaget är utformat pekas i vissa fall de arkiv som ska omfattas av bestämmelserna ut, och i andra fall den myndighet, det organ eller den institution som har att tillämpa bestämmelserna.

De olika avsnitten i lagen försöker i och för sig peka ut vad som gäller för olika arkiv eller för olika aktörer, dvs. myndigheter, organ eller institutioner, men inte på ett särskilt överskådligt, och ibland även inkonsekvent, sätt. För begreppet "arkiv" gäller det framför allt 7 och 14 §§. För inkonsekvenser och oklarheter när det gäller vilka olika aktörer som omfattas se t.ex. 16, 21, 23–25, 33–34 §§.

Riksarkivet tror att lagen skulle vinna på tydliga definitioner i någon av de inledande paragraferna. En möjlig distinktion skulle kunna vara att skilja på allmänna arkiv och enskilda arkiv, på samma sätt som TF skiljer på allmänna handlingar och enskilda handlingar. Det skulle också underlätta om man kunde hitta ett begrepp som kan omfatta alla de olika aktörer som förvarar allmänna handlingar.

3 §

Första stycket, första punkten, första ledet pekar ut myndigheternas arkiv, men däremot inte myndigheterna i sig och inte heller de organ som förvarar myndighetsarkiv med stöd av överlämnandelagen eller Svenska kyrkans överlämnandelag. Enligt dessa båda lagar är det ju inte sina egna arkiv som dessa organ förvarar, utan just statliga, kommunala eller regionala arkiv som har överlämnats till dessa organ.

Första stycket, första punkten, andra ledet pekar ut "vissa andra organs arkiv" vilket torde syfta på de organ, eller juridiska personer, som avses i 2 kap. 3 § OSL, dvs. de kommunala och regionala bolagen, och i 4 §§ OSL, dvs. handlingar hos dessa organ, om handlingarna hör till den verksamhet som nämns bilagan till OSL, OSL-organen. Bestämmelsen pekar alltså ut de arkiv som finns hos dessa organ, men inte bolagen och organen i sig.

Första stycket andra punkten pekar ut arkivmyndigheterna, dvs. den statliga arkivmyndigheten och de kommunala och regionala arkivmyndigheterna. Däremot sägs ingenting om vilka arkiv hos arkivmyndigheterna som ska omfattas.

Den statliga arkivmyndigheten förvarar mängder av arkiv, både sådana som utgör allmänna handlingar och sådana som är enskilda arkiv enligt 2 kap. 14 § första stycket 3. Detsamma gäller för kommunerna och regionerna, förutom att det i många fall knappast är den kommunala eller regionala arkivmyndigheten som faktiskt är den som förvarar arkiven, utan istället en

kommunal eller regional myndighet eller förvaltning, eller i vissa fall också kommunförbund.

I kommunerna och regionerna är det kommunstyrelsen respektive regionstyrelsen som är arkivmyndigheter, om inte kommunfullmäktige eller regionfullmäktige har utsett någon annan nämnd eller styrelse till att vara arkivmyndighet. I de fall kommunstyrelsen eller regionstyrelsen är arkivmyndighet så förvarar de knappast några andra arkiv än sitt eget. Det vanligaste torde vara att någon förvaltning eller kommunal myndighet har uppgiften att ta hand om själva arkiven. Ibland har flera kommuner och/eller regioner bildat ett gemensamt kommunalförbund för att ta hand om arkiven och informationshanteringen för dessa. Då kan kommunfullmäktige och/eller regionfullmäktige ha utsett kommunalförbundet att vara arkivmyndighet för någon del eller samtliga delar av arkivmyndigheternas uppgifter i sina kommuner eller regioner.

De kommunala och regionala arkivmyndigheterna kan alltså, sinsemellan, vara väldigt olika. Vissa arkivmyndigheter förvarar stora mängder arkiv, även sådana som är enskilda arkiv enligt 2 kap. 14 § första stycket 3. Andra kommunala och regionala arkivmyndigheter förvarar endast arkivet från den egna förvaltningen.

Det kan också vara värt att påpeka att många kommuner tar emot enskilda arkiv, trots att det saknas uttryckligt stöd för det, jämför 13 § i den nuvarande arkivlagen.

Andra stycket pekar ut de enskilda arkivinstitutioner som erhåller verksamhetsbidrag av statliga medel. Inte heller här pekar man ut de arkiv som ska omfattas. I avsnitt 5.5. står det "sina arkiv" men det är oklart om det avser alla arkiv som de förvarar, eller bara de arkiv som de har förvärvat, och då alltså inte depositioner.

4–6 §§

Trots de tydliga uppräkningsarna i 4–6 § och i 28 och 30 §§ om vilka olika aktörer som omfattas av de olika materiella bestämmelserna så är det svårt att förstå vilka bestämmelser som gäller för de olika aktörerna och de olika arkiven. Detta problem finns också i den nuvarande arkivlagen, men Riksarkivet hade hoppats att det nya förslaget skulle ha en tydligare systematik härvidlag.

I de materiella bestämmelserna benämns de aktörer som omfattas av bestämmelserna på en rad olika sätt. Ibland gäller bestämmelser som enligt sin lydelse gäller för "myndigheter" även för andra organ genom en hänvisning från 4–6 §§. Ibland står det "organ som står under dess [arkivmyndighetens] tillsyn" trots att bestämmelsen gäller både för myndigheter och för andra organ. Ibland står det "myndigheter och andra organ som står under deras [arkivmyndigheternas] tillsyn". Ibland betyder

alltså ”myndighet” bara just myndighet, ibland betyder det myndigheterna och *vissa* av de organ som har allmänna handlingar och ibland betyder det myndigheterna och *alla andra* organ som har allmänna handlingar. Det varierar också om man pekar ut subjektet, ”statliga myndigheter” eller om man pekar man ut objektet, ”statliga myndigheters arkiv”.

Utöver detta så behöver man också hålla reda på om det handlar om statliga myndigheter och organ eller om det handlar om kommunala eller regionala myndigheter och organ. Och när det gäller kommuner och regioner är det dessutom så att arkivmyndigheterna inte alltid är identiska med de myndigheter hos kommunen eller regionen som faktiskt förvarar arkiven. Stadsarkiven i många städer är t.ex. inte arkivmyndigheter, utan det kan vara kommunstyrelsen eller någon annan styrelse eller nämnd som kommunfullmäktige har utsett till arkivmyndighet.

Riksarkivet befarar att det stora antalet anställda hos olika myndigheter och organ, som har att tillämpa arkivförfattningarna, kommer att ha svårt att utläsa vilka bestämmelser som gäller i olika situationer.

4 §

Första stycket pekar ut riksdagen, kommunfullmäktigen och regionfullmäktige, men inte deras arkiv, så som myndigheternas arkiv pekas ut i 3 § första stycket 1.

Andra stycket 1. pekar ut de organ (överlämnandeorgan) som har tagit över verksamhet från bolagiserade statliga och kommunala myndigheter och förvarar arkiv från de tidigare myndigheterna med stöd av överlämnandelagen, men anger inte vilka arkiv hos dessa organ som ska omfattas. Det kan i och för sig anses vara underförstått att det bara handlar om de arkiv som de har tagit emot för förvaring, men en tydligare skrivning skulle vara önskvärd.

Samma sak gäller för andra stycket 2, där Svenska Kyrkan och dess organisatoriska delar pekas ut, men det är bara underförstått att det endast gäller för de arkiv som tillkom hos Svenska kyrkan före år 2000 och som fortfarande finns kvar hos Svenska kyrkan och dess organisatoriska delar.

Att paragrafen dessutom pekar ut 1–2 §§ som att de ska gälla för överlämnandeorganen och Svenska kyrkan och dess organisatoriska delar framstår som märkligt, om tanken är att de bestämmelserna ska gälla för alla arkiv.

Riksarkivet anser att även 14, 16 och 18 §§ ska gälla för de aktörer som pekas ut bestämmelsen, se kommentaren till de bestämmelserna.

5 §

Paragrafen säger att det som gäller för statliga arkiv också gäller för OSL-organen. Trots detta så uttrycks det i vissa av de materiella bestämmelserna att myndigheter och vissa organ omfattas av bestämmelsen, se kommentaren under 4–6 §§ ovan.

6 §

Paragrafen säger att det som gäller för statliga arkiv också gäller för de kommunala och regionala bolagen. Trots detta så uttrycks det i vissa av de materiella bestämmelserna att myndigheter och vissa organ omfattas av bestämmelsen, se kommentaren under 4–6 §§ ovan.

7 §

Syftena och ändamålen i 1–2 §§ omfattar alla arkiv, se kommentarerna till de bestämmelserna ovan. Enligt ordalydelsen ska alltså arkivmyndigheterna och de enskilda arkivinstitutionerna i 3 § andra stycket även tillgängliggöra och främja användningen av arkiv från hela samhället, t.ex. företag, organisationer och enskilda. Alltså arkiv som står helt utanför deras kontroll. Detta kan inte ha varit avsikten. Åtminstone inte för de enskilda arkivinstitutionerna som avses i 3 § andra stycket.

Att de enskilda arkivinstitutionerna inte kan förväntas tillgängliggöra och främja användningen av andra arkiv än de som de förvarar kan verka självklart. Om man läser betänkandet så framgår det att det handlar om att arkivmyndigheterna och de enskilda arkivinstitutionerna som omfattas av bestämmelsen ska tillgängliggöra och främja användandet av de arkiv som de förvarar. Men det framgår inte av lydelsen. Bestämmelsen bör utformas så att det uttryckligen framgår att det bara handlar om de arkiv som finns hos arkivmyndigheterna och de enskilda arkivinstitutionerna i 3 § andra stycket. Det måste också tydliggöras om detta även ska omfatta depositioner som finns hos de enskilda arkivinstitutionerna. Se också kommentaren till 14 §.

När det gäller arkivmyndigheterna så framstår det däremot inte som otänkbart att de ska tillgängliggöra och främja även användningen av sådana arkiv som står under deras tillsyn. Inte minst mot bakgrund av ändamålsbestämmelsen i 2 §. Särskilt när det gäller Riksarkivet som har en roll att främja tillgänglighet och användning av arkiven, t.ex. genom normgivning, tillsyn, råd till enskilda i arkivfrågor och genom det nationella arkivinformationssystemet. Det kan också verka rimligt att även de kommunala arkivmyndigheterna har ett ansvar för att främja tillgången och användandet av de kommunala myndigheternas arkiv.

Man kan också fråga sig varför inte myndigheterna och de enskilda organ som förvarar allmänna handlingar ska ha samma skyldighet som arkivmyndigheterna att tillgängliggöra och främja användningen av sina arkiv. Det går också i linje med vad som gäller enligt PSI-lagen.

Hänvisningen i andra stycket till 2 § 3 är fel och ska rätteligen vara till 2 § *andra stycket* 3.

8 §

Riksarkivet har inga synpunkter.

9 §

Riksarkivet tillstyrker första stycket, men avstyrker andra stycket. I författningskommentaren säger Arkivutredningen att andra stycket inte innebär någon ändring i sak, men det stämmer inte. Riksarkivet utvecklar detta utförligt i sin kommentar till avsnitt 6.4.1. Se också kommentaren till 11 §.

Om förslaget skulle genomföras anser Riksarkivet att det skulle vara mer konsekvent att rakt igenom använda pluralformen för ”upptagningar”. Andra stycket skulle då få lydelsen: ”Upptagningar för automatiserad behandling som är tillgängliga för flera myndigheter, så att de utgör allmänna handlingar där, ska bilda arkiv endast hos den myndighet som ansvarar för det informationssystem där *upptagningarna* ingår.”

10 §

I förslaget till andra stycket 2. står det att myndigheterna ska skapa förutsättningar för en god arkivförvaltning genom att vid ”registreringen av allmänna handlingar ta hänsyn till handlingarnas betydelse för en ändamålsenlig arkivförvaltning”. Rätt lydelse torde vara ”ta hänsyn till *registreringens* betydelse för en ändamålsenlig arkivförvaltning”. Jämför lydelsen i 5 § 1 i nuvarande arkivlagen.

Förslaget till andra stycket. hänvisar till 5 kap. 1 § 3 stycket OSL, som handlar om vad som gäller för handlingar som behöver *inte* behöver registreras och säger att andra stycket 2 ska gälla för dessa handlingar. Men den punkten handlar om hur handlingarna ska registreras och kan knappast gälla för handlingar som inte behöver registreras.

Riksarkivet noterar att lydelsen av 10 § tredje stycket i författningskommentaren i 17 kap skiljer sig åt jämfört med lydelsen i författningsförslaget i 1 kap. samt jämförelsetabellen i bilaga 2. Riksarkivet utgår från att författningsförslaget i 1 kap. är den avsedda lydelsen.

11 §

Förslaget till 11 § 6 hänger ihop med 9 § andra stycket, som Riksarkivet anser strider mot proveniensprincipen. Riksarkivet föreslår att punkt 6. ska strykas. Se Riksarkivets kommentarer till avsnitt 6.4.1 och också 5.8.1.

Man måste också fråga sig vad som avses med ”jfr 11 § andra stycket” som står sist i författningskommentaren till 11 §, s. 589.

12 §

Att överlämnandeplanerna ska utgöra en del av myndighetens arkivförvaltning blir motsägelsefullt. Hur en myndighet förvaltar sina arkiv ska framgå av arkivredovisningen. Att upprätta överlämnandeplaner vid sidan om arkivredovisningen skulle göra arkivredovisningen ofullständig och gagnar inte helhetsperspektivet på informationen. Detta bör tydliggöras i utformningen av bestämmelsen.

Det framgår inte heller tillräckligt tydligt att OSL-organen och de kommunala och regionala bolagen också ska planera sina överlämnanden.

”Återlämnande” handlar om överlämnandeorganen. Detta borde anges tydligt, annars kan man blanda ihop det med återlämnande enligt 22 § 5 förslaget till arkivförordning (motsvarar 11 § 4 nuvarande arkivförordning).

Riksarkivet vill också invända mot skrivningen ”hela eller delar av myndighetens arkiv”. Riksarkivets policy är att inte ta emot ”delar av arkiv”, utan endast hela arkiv. Detta inte minst för att man ska kunna upprätthålla arkivets inbördes ordning. Riksarkivet befarar att skrivningen kan leda till att myndigheterna, i än större utsträckning, kommer att inkomma med framställningar om att lämna över enstaka handlingsslag eller format.

13 §

Riksarkivet delar inte utredningens bedömning att det framgår tydligt att myndigheterna ska följa det regelverk för bevarande och gallring som finns (se s. 590). Riksarkivets erfarenhet är att gallringsbestämmelsen ofta missförstås av dem som har att tillämpa den. Den föreslagna lydelsen är bättre än den nu gällande gallringsbestämmelsen, men det framgår fortfarande inte att det är arkivmyndigheterna, inte de arkivbildande myndigheterna själva, som ska göra bedömningen i första stycket andra meningen. Kanske går det att åstadkomma en större tydlighet genom en hänvisning till 33 § 5 och till 35–36 §§ i förslaget. Men Riksarkivet skulle hellre vilja se en skrivning motsvarande den i 11 § förslaget till arkivförordning och en motsvarande bestämmelse för de kommunala myndigheterna. Detta särskilt mot bakgrund av att 2 kap. 23 § TF hänvisar till den nuvarande arkivlagens bestämmelse om gallring av allmänna handlingar.

Om förslaget skulle genomföras så förordar Riksarkivet en hänvisning till 16 och 18 §§, så att det framgår tydligare att myndigheterna inte själva ska göra den bedömningen. (Förutom då detta medges i föreskrifter, som t.ex. Riksarkivets föreskrifter (RA-FS 1991:6) och allmänna råd om gallring av handlingar av tillfällig eller ringa betydelse²). Riksarkivet vill också ha en hänvisning till 36 § förslaget till arkivlag, så att det framgår att även

---

² Ändrade genom RA-FS 1997:6 och RA-FS 2012:2.

kommunerna och regionerna ska göra genomtänkta gallringar av allmänna handlingar.

Riksarkivets erfarenhet är att de som saknar specialistkompetens inte alltid förstår att man inte kan gallra utan att det har gjorts en ordentlig gallringsutredning. Man tror att man kan gallra allmänna handlingar efter att ha gjort en egen bedömning av att det som återstår efter att man har gallrat uppfyller ändamålen i förslaget till 2 § (3 § i nuvarande arkivlagen).

En annan möjlig lösning är att ändra andra meningen i första stycket så att det blir tydligt vem det är som ska göra bedömningen av vad som kan gallras. Meningen är utformad utan subjekt och alltså dunkel i fråga om vem det är som ska göra bedömningen.

14 §

Riksarkivet tillstyrker den rapporteringsskyldighet som Arkivutredningen föreslår men ser flera problem med utformningen av bestämmelsen. Riksarkivet anser också att vissa aspekter av frågan behöver utredas ytterligare.

Riksarkivet vill förorda att paragrafen delas upp i två; en som gäller för myndigheterna och en som gäller för de enskilda arkivinstitutionerna. Det bör också anges närmare vilka arkiv som ska omfattas av bestämmelsen. Riksarkivet tycker också att alla de organ som avses i 4–6 §§ i förslaget till arkivlag bör omfattas av bestämmelsen.

Bestämmelsen pekar ut vilka aktörer som bestämmelsen gäller för, men liksom i förslaget till 7 § blir begreppet ”arkiv” problematiskt. Enligt 1–2 §§ omfattar begreppet alla arkiv, men bestämmelsen pekar inte ut vilka arkiv hos de olika aktörerna som ska omfattas. Utredningen redogör inte närmare för detta.

Förslaget blir svårt att genomföra utan att Riksarkivets föreskriftsrätt enligt 33 § första stycket 2 förslaget till arkivlag och 22 § 8 förslaget till arkivförordning utökas med en möjlighet att föreskriva även för hur kommuner, regioner och de enskilda arkivinstitutionerna ska rapportera, se också kommentarerna till de bestämmelserna.

Se också avsnitt 5.10, 6.4.5 och 11.7.1.

Myndigheterna

Arkivutredningen anger, på sidan 241, att myndigheterna ska rapportera in uppgifter om sitt arkiv och eventuellt övertagna arkiv till ett nationellt arkivinformationssystem. Det sägs ingenting om huruvida detta endast gäller för de arkiv som myndigheterna har eventuellt har övertagit från andra myndigheter, eller om det också omfattar enskilda arkiv som myndigheterna förvarar. Många myndigheter förvarar enskilda arkiv, t.ex. Kungl.

Biblioteket, universitetsbiblioteken, Institutet för språk och folkminnen och Musikverket. Riksarkivet anser att de enskilda arkiv som myndigheterna förvarar, uttryckligen, bör omfattas av bestämmelsen. När det gäller depositioner kan deponenterna ha invändningar, ibland rättmätiga, mot att deras arkiv ska redovisas. Men man måste föra ett resonemang om huruvida det är rimligt att statliga myndigheter tar emot depositioner som deponenten inte vill låta göra tillgängliga, även om det förstås kan finnas skäl till undantag, t.ex. för integritetskänsliga handlingar.

I begreppet ”myndighet” ingår också de kommunala och regionala myndigheterna, och enligt bestämmelsens lydelse ska alltså även dessa rapportera uppgifter om sina arkiv. Arkivutredningen för inget resonemang om detta i betänkandet.

Enligt 5–6 §§ förslaget till arkivlag gäller bestämmelsen för OSL-organen och de kommunala och regionala bolagen, vilket Riksarkivet tillstyrker. Riksarkivet anser däremot att det är orimligt att inte också de aktörer som pekas ut i 4 § förslaget till arkivlag, de beslutande församlingarna, överlämnandeorganen och Svenska kyrkan och dess organisatoriska delar, som ska omfattas av bestämmelsen.

De enskilda arkivinstitutionerna i 3 § andra stycket

För de enskilda arkivinstitutionerna är frågan om huruvida deponerade arkiv ska omfattas av redovisningsskyldigheten än mer komplicerad. Riksarkivet anser, liksom utredningen, att det är rimligt att de institutioner som får verksamhetsbidrag av statliga medel ska redovisa de arkiv de förvarar, både de som de har med äganderätt och de som de har som deposition. Men detta måste vägas mot att företag eller organisationer kan ha rättmätiga krav på att få vara anonyma och att deras arkiv därför inte bör rapporteras trots att de har valt att förvara dem hos en enskild arkivinstitution.

Riksarkivet saknar också ett resonemang om hur registreringsfrågan ska hanteras om någon enskild arkivinstitution upphör att få verksamhetsbidrag av statliga medel. Målet med verksamheten är att arkiven ska bevaras för framtiden och verksamhetsbidragen är en investering för att uppnå det målet. Det går att argumentera för att enskilda arkivinstitutioner som tidigare har fått verksamhetsbidrag av statliga medel ska fortsätta att rapportera även efter att verksamhetsbidragen har upphört.

15 §

Riksarkivet har synpunkter på utformningen av bestämmelsen och förordar istället en uppdelning i två olika paragrafer, en som handlar om överlämnande till arkivmyndighet och en som handlar om övrigt överlämnande (och återlämnande).

Bestämmelsen är ett exempel på den inkonsekvens i hur de olika aktörerna som omfattas av förslagens olika bestämmelser anges i de olika bestämmelserna och som har beskrivits under rubriken 4–6 §§, ovan.

Man kan också invända att det som står i förslaget inte stämmer överens med verkligheten, eftersom det inte finns någon finansiering. Bestämmelsen överensstämmer delvis med den nuvarande 10 §, som skrevs i en annan tid. Förslaget till en ny 32 a § i Riksarkivets instruktion kommer inte att lösa problemet med finansieringen, se kommentaren till den bestämmelsen.

Första stycket

Förslaget innebär ingen ändring i sak och Riksarkivet tillstyrker förslaget.

Däremot används begreppet myndighet på ett inkonsekvent sätt, eftersom de OSL-organen i andra stycket (nedan) ju ingår i begreppet myndighet enligt 5§.

Andra stycket

Riksarkivet tillstyrker förslaget och delar utredningens bedömning. Det bör förtydligas att om ett OSL-organ tas bort från bilagan till OSL, så ska OSL-organets arkivhandlingar, som är allmänna handlingar, överlämnas till den statliga arkivmyndigheten inom tre månader.

Tredje stycket

Förslaget innebär ingen ändring i sak och Riksarkivet har ingenting att invända mot en upplysningsbestämmelse om att det finns andra bestämmelser om överlämnande som kan vara tillämpliga när myndigheter upphör och verksamheten överförs till ett överlämnandeorgan som har behov av myndighetens handlingar för att kunna bedriva sin verksamhet.

Eftersom paragrafens första två stycken handlar om överlämnande till arkivmyndigheterna saknar Riksarkivet däremot en upplysning om att det i överlämnandelagen också finns bestämmelser om återlämnande av handlingarna till arkivmyndigheterna.

I Svenska kyrkans överlämnandelag finns det däremot inte motsvarande tydliga reglering om när de allmänna handlingarna ska återlämnas till arkivmyndigheten.

16 §

Riksarkivet ställer sig frågande till att bestämmelsen finns under avsnittsrubriken *Överlämnande av arkiv*. Avhändande är det samlingsbegrepp som används för att göra sig av med handlingar på olika sätt, t.ex. gallring eller överlämnande. Antingen bör rubriken ändras eller så bör bestämmelsen flyttas.

Riksarkivet håller inte med om påståendet i författningskommentaren om att ändringarna endast är redaktionella och inte innebär någon ändring i sak.

I överlämnandelagen finns det bestämmelser om återlämnande. Men enligt 4 § ska bestämmelsen inte gälla för överlämnandeorganen. Trots att sådana organ inte omfattas av bestämmelsen så står det ”endast genom sådant återlämnande eller överlämnande” i förslaget. Eftersom första stycket, enligt andra stycket, inte gäller för lån, så är det oklart vilken typ av återlämnande som avses. Riksarkivet känner inte till några andra bestämmelser om återlämnande som skulle kunna vara tillämpliga, även om det teoretiskt skulle kunna beslutas om sådana bestämmelser i framtida lagar eller förordningar. Likaså skulle regeringen kunna fatta ett beslut om återlämnande i något enskilt fall. Men Riksarkivet håller det för mera troligt att lydelsen har överförts från 12 § nuvarande arkivlagen, utan att man har reflekterat över att bestämmelsen i den delen syftar på nuvarande 11 §, som i sin tur syftar på överlämnandelagen.

Enligt 2 § överlämnandelagen får inte allmänna handlingar som har överlämnats för förvaring hos ett enskilt organ avhändas på annat sätt än vad som följer av denna lag eller arkivlagen. Det syftar på gallringsbestämmelsen i till 13 § förslaget till arkivlag (10 § nuvarande arkivlagen), men även på bestämmelsen om annat avhändande i förslaget till 16 § (12 § nuvarande arkivlagen). Det kan t.ex. handla om gallringsbestämmelser i registerförfattningar, men också om möjligheten för Riksarkivet, eller kommunerna och regionerna att föreskriva om gallring i de arkiv som förvaras med stöd av överlämnandelagen.

De organ som förvarar handlingar med stöd av överlämnandelagen bör omfattas av förslaget till 16 §.

17 §

Motsvarande kommentarer som de under 15 § första och tredje styckena.

18 §

Motsvarande kommentarer som de under 16 §.

19 §

Bestämmelsen i andra stycket innebär ingen ändring i sak jämfört med nuvarande bestämmelser. Men Riksarkivet har i en skrivelse till Arkivutredningen³ efterlyst en ändring i 8 § nuvarande arkivlagen och påtalat att många kommuner och regioner istället för kommunala och regionala nämnder och styrelser har utsett kommunalförbund. Riksarkivet anser att det strider mot nuvarande 4 §, som motsvarar förslaget till 10 § första stycket,

---

³ Riksarkivets skrivelse till arkivutredningen, *Arkivutredningens frågor till arkivsektorn*, 2018-11-23, Dnr RA 04-2017/5870

där det framgår att varje myndighet ska svara för förvaltningen av sitt arkiv, om inte en arkivmyndighet har övertagit detta ansvar.

Riksarkivet delar inte Arkivutredningens bedömning att det inte finns något hinder mot att kommunalförbund får ett visst ansvar för någon del eller samtliga delar av arkivmyndighetens uppgifter. Att det, i praktiken, redan har förekommit att man har delat upp bevarandeansvaret ändrar inte det faktum att det kan finnas lagliga hinder mot detta.

Som grund för sitt ställningstagande hänvisar Arkivutredningen till 3 kap. 8 § kommunallagen (2017:725) där det framgår att kommuner och regioner får bilda kommunalförbund och lämna över skötseln av kommunala angelägenheter till sådana förbund. Man hänvisar också till 3 kap. 9 § samma lag som säger att kommunerna och regionerna får besluta att en nämnd ska vara gemensam med en annan kommun eller en annan region.

Riksarkivets uppfattning är att nuvarande arkivlagen utgör *lex specialis* och alltså gäller framför kommunallagens bestämmelser. Det enda fall då arkivlagen ger vika för andra bestämmelser är uttryckligt och handlar om gallring, se 10 § tredje stycket nuvarande arkivlagen. Den bestämmelsen syftar på bestämmelser om integritetsgallring i registerförfattningar och anger att om det finns avvikande bestämmelser om gallring av vissa allmänna handlingar i annan lag eller i förordning gäller dessa bestämmelser.

Om kommunerna och regionerna anses ha möjlighet att delegera det *ansvar* de har som arkivmyndighet behöver det i vart fall tydliggöras om kommuner och regioner ska kunna delegera olika delar av det ansvaret till olika myndigheter och kommunalförbund, eller om det endast går att delegera hela ansvaret, så som Riksarkivet anser. Om det ska gå att delegera olika delar av ansvaret till olika aktörer bör man beakta att det kan handla om att delegera olika saker, t.ex. delegera ansvaret för rådgivning men behålla ansvaret för tillsynen.

Man måste skilja på *ansvaret* som arkivmyndighet och vem det är som *utför* uppgifterna. Uppgifterna kan förstås utföras av olika aktörer, t.ex. olika myndigheter, förvaltningar eller kommunalförbund, eller genom att man köper tjänster av externa aktörer.

Riksarkivets uppfattning är att varje kommun, eller region, bara kan ha en arkivmyndighet. Arkivmyndigheten har bl.a. tillsyn över att kommunala bolag fullgör sina skyldigheter enligt arkivlagen. I de fall flera kommuner eller flera regioner bestämmer tillsammans i ett sådant företag fullgörs uppgiften av arkivmyndigheten i den kommun eller region som kommunerna eller regionerna kommer överens om. Så borde det vara för kommunalförbunden också.

Problemet, som Arkivutredningen också tar upp, är att det i många fall redan finns två arkivmyndigheter; kommunens arkivmyndighet och

kommunalförbundets (som t.ex. kan ha förbundsstyrelsen som arkivmyndighet). Det kan innebära att när det gäller kommunalförbundets kärnverksamhet, t.ex. avfallshandling, så överlämnar medlemskommunerna handlingarna till kommunalförbundet. Men när det gäller t.ex. taxor, avfallsplan, avfallsföreskrifter så är det respektive kommun som är arkivmyndighet och som tar emot handlingarna. Om en verksamhet inte har en gemensam arkivplan och struktur så går det inte att följa processen eller hitta de handlingar som rör en och samma kommun, vilket strider mot de grundläggande principerna i arkivlagen.

En bra lösning är att istället använda sig av den möjlighet till avtalssamverkan som finns i 9 kap. 37 § kommunallagen. Det har man t.ex. gjort i E-arkivcentrum Dalarna, där E-arkivcentrum inte är arkivmyndighet, utan myndighetsansvaret finns kvar i respektive kommun och det är respektive myndighet som äger den information som bevaras i systemet.

Riksarkivet tycker att ett splittrat ansvar står i strid med arkivlagens syften. Detta bör regleras så att det inte också splittrar arkiven i strid med proveniensprincipen.

20 §

Riksarkivet vill invända mot utformningen av förslaget. Den grundläggande principen är att myndigheterna själva har ansvar för sitt arkiv. Paragrafen kan läsas som att arkivmyndigheterna ska gripa in i myndigheternas arkivförvaltning på ett sätt som strider mot bestämmelsen i förslaget till 10 §, om att det är myndigheterna som har ansvar för sina arkiv fram till dess att de har överlämnats till arkivmyndigheterna. Bestämmelsen i förslaget till 10 § motsvarar 4 § nuvarande arkivlagen och är enligt förarbetena (prop. 1989/90:72) en av grundprinciperna för den svenska förvaltningsmodellen på arkivområdet. Förslaget till 10 § ska, enligt författningskommentaren, s. 588, inte innebära någon ändring i sak med avseende på myndigheternas ansvar för sina arkiv.

Bestämmelsen bör istället utformas så att det tydligt framgår att den inte avser att innebära någon glidning i myndigheternas ansvar för sina arkiv och att den bevarandeplanering som arkivmyndigheterna ska ansvara för ska ske på en högre abstraktionsnivå. Se också kommentarerna till avsnitten 5.12.1 och 7.11.1.

21 §

Riksarkivet avstyrker förslaget, av en rad skäl.

Första stycket

Enligt förslaget ska arkivmyndigheterna ge råd och vägledning om arkivbildning. En myndighets arkiv bildas av de allmänna handlingarna från en deras verksamhet. Det gäller både enligt 3 § nuvarande arkivlagen och i förslaget till 9 §. Utredningen har inte avsett någon ändring i sak härvidlag.

Det är myndigheterna själva som avgör vad som är allmänna handlingar hos dem utifrån bestämmelserna i TF. Bestämmelser finns också i 3 § nuvarande arkivförordning och i Riksarkivets föreskrifter⁴ Ytterst kan frågan avgöras efter överklagande av myndighetens beslut att en handling inte är allmän hos dem.

Arkivmyndigheterna har inte tillsyn i fråga om vad som är allmänna handlingar och bör inte heller ge råd om detta till myndigheterna. Den enda situationen då en arkivmyndighet har möjlighet att påverka arkivbildningen är om Riksarkivet utnyttjar sin föreskriftsrätt enligt 4 § nuvarande arkivförordning om hos vilken myndighet en upptagning för automatisk databehandling som är tillgänglig för flera myndigheter ska bilda arkiv. Den uppgiften ska, enligt förslaget till 11 § 6 p, nu istället myndigheterna själva hantera, vilket Riksarkivet har avstyrkt, se kommentaren till den bestämmelsen.

Om Arkivutredningen här avser att arkivmyndigheterna ska ge råd om materiel och metoder, samt registrering enligt 10 § andra stycket bör detta uttryckas på ett annat sätt än med begreppet ”arkivbildning”.

Andra stycket

Riksarkivets råd och vägledning till enskilda arkivbildare och enskilda arkivinstitutioner bör inte regleras i lag utan i förordningen (2009:1593) med instruktion för Riksarkivet (Riksarkivets instruktion). I situationer då Riksarkivet behöver göra en avvägning mellan sina olika uppgifter så måste myndigheten prioritera de uppgifter som är tvingande enligt lag. Riksarkivet kan inte se att råd och vägledning till enskilda bör ha samma dignitet som dessa övriga tvingande uppgifter. Särskilt mot bakgrund av de stora resurser Riksarkivet också lägger på utlämnande av allmänna handlingar, en uppgift som alltid måste prioriteras främst.

Förutom den tvingande uppgiften för arkivmyndigheterna i förslaget till 7 §, om att tillgängliggöra och främja användningen av arkiven för att uppfylla lagens syften och ändamål, så handlar de övriga förslagen till tvingande uppgifter om att upprätthålla tillgängligheten till allmänna handlingar som finns hos myndigheter och andra organ. Det är förslagen till 20 § om bevarandeplanering, förslaget till 21 § första stycket om råd och vägledning och förslagen till 22, 28 och 30 §§ om tillsyn.

Råden och vägledningen ska ges ”i arkivspecifika frågor” Även om utredningen exemplifierar vad som avses med detta begrepp, s. 390 f, så befarar Riksarkivet att målgruppen kan komma att tolka det som mer extensivt än vad som har avsetts. Riksarkivets erfarenheter är att gränsdragningen mot andra myndigheters ansvarsområden kan uppfattas som

---

⁴ 3 kap. 2 § Riksarkivets föreskrifter (RA-FS 1991:1) och allmänna råd om arkiv hos statliga myndigheter, ändrade och omtryckta genom RA-FS 2019:2

otydlig. Det kan t.ex. handla om upphovsrättsfrågor och frågor om EU:s dataskyddsförordning⁵, något som ligger inom andra myndigheters ansvarsområde.

Som Riksarkivet har beskrivit i avsnitt 10.5.2 utgör de som omfattas av begreppet "enskilda arkivbildare" en mycket stor krets. Riksarkivet vill ifrågasätta om alla dessa bör ha samma rätt till rådgivning eller om vissa aktörer bör prioriteras.

Riksarkivet noterar att lydelsen av 21 § andra stycket i författningskommentaren i 17 kap skiljer sig åt jämfört med lydelsen i författningsförslaget i 1 kap. samt jämförelsetabellen i bilaga 2. Riksarkivet utgår från att författningsförslaget i 1 kap. är den avsedda lydelsen.

Övriga synpunkter

Förslaget till 21 § är också ett exempel på den inkonsekvens som Riksarkivet har tagit upp under rubriken Lagens tillämpningsområde. I första stycket skriver man ut "myndigheter och andra organ som står under deras tillsyn", trots vad som står i 5–6 §§, nämligen att dessa organ omfattas av bestämmelser som gäller för statliga och kommunala myndigheter – i det här fallet en rätt till råd och vägledning.

Det förefaller också inkonsekvent att de organ som förvarar allmänna handlingar med stöd av överlämnandelagen, enligt 4 §, inte ska omfattas av rätten till råd och vägledning. Eller är tanken att det är Riksarkivet som ska ge detta med stöd av andra stycket? I så fall vill Riksarkivet föreslå att de kommunala och regionala överlämnandeorganen istället ska få stöd och vägledning från kommunerna och regionerna. För Svenska kyrkan får det ingen betydelse för vart de ska vända sig för råd och vägledning, men det kan ändå vara en god idé att göra en distinktion mellan om det handlar om Riksarkivet i sin roll som tillsynsmyndighet enligt första stycket, eller sådana råd som ska ges till alla enskilda arkivbildare enligt andra stycket. Även de beslutande församlingarna i 4 § första stycket bör omfattas.

22 §

Riksarkivet tillstyrker förslaget.

23–25 §§

Vilka aktörer som omfattas av bestämmelserna

De aktuella aktörerna är:

1. statliga myndigheter,
2. kommunala och regionala myndigheter,

---

⁵ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679 av den 27 april 2016 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av direktiv 95/46/EG (allmän dataskyddsförordning)

3. statliga och kommunala beslutande församlingar
4. statliga överlämnandeorgan,
5. kommunala och regionala överlämnandeorgan,
6. Svenska kyrkan och dess organisatoriska delar,
7. kommunala och regionala bolag, och
8. OSL-organ till den del som arkivet härrör från den verksamhet som avses i bilagan till OSL.

Aktörerna ovan omfattas av alla tre paragraferna. Enda undantaget är Svenska kyrkan och dess organisatoriska delar, som är undantagna från bestämmelsen i 24 § om övertagande efter ett ensidigt beslut från arkivmyndigheten, Riksarkivet. Ändå uttrycks detta på helt olika sätt i de olika bestämmelserna; I 23 § med en hänvisning, i 24 § med ”myndighet som står under dess tillsyn” och i 25 § med ”annan myndighet”. Detta är ett exempel på de inkonsekvenser som Riksarkivet beskriver i kommentarerna till de inledande bestämmelserna.

I 11 § överlämnandelagen finns en bestämmelse om övertagande efter ett ensidigt beslut från arkivmyndigheten, men motsvarande bestämmelse saknas i lagen Svenska kyrkans överlämnandelag Att Svenska kyrkan eller någon av dess organisatoriska delar inte omfattas av den bestämmelsen skulle med fördel istället kunna uttryckas genom ett undantag.

Arkivmaterial

Begreppet ”arkivmaterial” finns i den nuvarande arkivlagen. Men Riksarkivet anser inte att begreppet är särskilt lyckat och att det bör bytas ut mot ”arkivhandlingar”. Material betyder närmast råmaterial, ämne dvs. grund för materiel som t.ex. skrivmateriel (redskap).

26 §

Liksom den motsvarande bestämmelsen i 13 § i den nuvarande arkivlagen anser Riksarkivet att bestämmelsen passar bättre i Riksarkivets instruktion. I den nuvarande arkivlagen betyder begreppet ”arkiv”, något förenklat, de allmänna handlingarna från myndighetens (eller i vissa fall organets) verksamhet som har tagits om hand för arkivering. Det enda undantaget i den nuvarande arkivlagen är alltså 13 §.

Även i 26 § används begreppet ”arkivmaterial” som Riksarkivet anser bör bytas ut mot ”arkivhandlingar”.

27 §

Riksarkivet tillstyrker förslaget. Men man kan fråga sig om ”fullgöra arkivuppgifter” är en så lyckad beskrivning av vad de faktiskt gör. Bara ”uppgifter” eller ”vissa uppgifter” kanske är en bättre beskrivning. I så fall behöver det även ändras i förordningen (2013:791) om särskilda arkivuppgifter för vissa kommunala arkivmyndigheter.

28 §

Förslaget är ett exempel på att de inkonsekvenser i benämningar på de olika aktörerna leder till oklarheter så som Riksarkivet har beskrivit i avsnitt 5.7 och i anslutning till de inledande bestämmelserna.

Enligt förslaget till 4 § ska inte 12 § gälla för sådana enskilda organ hos vilka allmänna handlingar förvaras med stöd av överlämnandelagen i de fall det enskilda organet förvarar allmänna handlingar från en statlig myndighet. Detta ska inte heller gälla för Svenska kyrkan och dess organisatoriska delar avseende handlingar som förvaras med stöd Svenska kyrkans överlämnandelag. Ändå ska den statliga arkivmyndigheten enligt förslaget till 28 § utöva tillsyn över att de utför sina skyldigheter enligt 12 §.

29 §

Både riksdagen och Regeringskansliet antar rollen som arkivmyndighet för de arkiv, under deras respektive ansvarsområde, som här undantas från den statliga arkivmyndighetens tillsyn. Detta genom att föreskriva, ägna sig åt rådgivning, svara för vården efter överlämnande, följa upp och ta sitt ansvar för arkivbildningen när det gäller dessa arkiv. Även dessa myndigheter borde omfattas av de regler som gäller för den offentliga förvaltningen i övrigt.

Riksarkivet föreslår att Riksdagen pekas ut som arkivmyndighet för sina myndigheter, och att regeringen pekas ut som arkivmyndighet för Regeringskansliet och utrikesrepresentationen.

30 §

Riksarkivet har motsvarande invändningar som de som har anförts under 28 §.

31 §

Riksarkivet tillstyrker förslaget, även om man här använder ytterligare en variant för att peka ut vilka aktörer som avses, ”organ som står under dess tillsyn”. Riksarkivet har redogjort för inkonsekvenserna i hur detta anges i avsnittet *Inledande bestämmelser*, och under 4–6 §§.

Rubriken *Bemyndiganden och beslut i enskilda fall*

Rubriken är olyckligt formulerad. Det går att förstå vad Arkivutredningen har avsett, men rubriken går att läsa på två olika sätt: ”Bemyndiganden – och beslut i enskilda fall” eller ”Bemyndiganden och beslut – i enskilda fall”. Riksarkivet kan inte se att ”beslut i enskilda fall” tillför något och föreslår att det stryks, liksom de två underrubrikerna i avsnittet. Att bemyndiga någon att besluta i enskilt fall är också ett bemyndigande. Se också motsvarande rubrik i förslaget till arkivförordning.

32 §

Riksarkivet tillstyrker förslaget, men har i kommentaren till 27 § ifrågasatt begreppet ”fullgöra arkivuppgifter”.

33 §

Det är svårt att förstå vad begreppet ”arkivbildningen” i andra stycket 1 avser, se kommentaren under 21 § första stycket. Är det 11 § 5 och 6 som avses? I så fall bör det uttryckas på något annat sätt, eller så bör begreppet tas bort. Riksarkivet har avstyrkt Arkivutredningens förslag i avsnitt 6.4.1 och förslaget till 9 § andra stycket, 11 § 6 och 21 § första stycket, se särskilt kommentaren till 21 § angående begreppet ”arkivbildning”. I författningskommentaren sägs att ingen ändring i sak är avsedd, men Riksarkivet förstår inte vilken bestämmelse i den nuvarande arkivförordningen det är man inte har avsett att ändra. Är det 2 § 1 nuvarande arkivförordningen som avses, eller någon annan bestämmelse?

Riksarkivet ställer sig också frågande till andra stycket 2 om förberedande åtgärder för arkivbildningen som, enligt författningskommentaren avser att myndigheterna redan tidigt vid arkivbildningen ska ta hänsyn till förutsättningarna för en god arkivförvaltning. Detta regleras i 10 § andra stycket 2, men Riksarkivet frågar sig om det också syftar på någon annan bestämmelse. För om det bara avser 10 § andra stycket 2 så kan man anse att detta borde omfattas av 33 § andra stycket 1, som ju hänvisar till 10–12 §§

Riksarkivet anser att andra stycket 1 och 2 behöver omformuleras så att det blir tydligt vad som avses.

Riksarkivet har också svårt att förstå vad som avses med begreppet ”återlämnande” i andra stycket 3. Enligt författningskommentaren handlar det om statliga myndigheter och avser inte att utgöra någon ändring i sak. Bestämmelsen avser också OSL-organen enligt förslaget till 5 §. Men däremot kan inte Riksarkivet se att den skulle omfatta överlämnandeorganen, enligt 4 §, vilket den borde, eftersom de inte heller kan avhända sig allmänna handlingar utan stöd. Detta är ytterligare ett exempel på att det blir svårt att förstå lagen om man inte benämner aktörer på ett konsekvent sätt.

34 §

Riksarkivet känner inte till några andra bestämmelser om återlämnande som skulle kunna vara tillämpliga för statliga myndigheter. Däremot finns det en bestämmelse om återlämnande i 11 § överlämnandelagen. Men överlämnandeorganen omfattas, enligt 4 § inte av 16 §. Så det är svårt att förstå vilket återlämnande som avses i bestämmelsen.

35 §

Bestämmelsen syftar till att bemyndiga regeringen att föreskriva om det som står i 25 § förslaget till arkivförordning. Den bestämmelsen är överförd utan ändring från den nuvarande arkivförordningen. Bestämmelsen syftar till att

besluta om gallring av handlingar i "avslutade" arkivbestånd hos myndigheterna, där det inte finns några föreskrifter. Inte till att enskilda handlingar ska kunna gallras på begäran av vem som helst. Även om Riksarkivets beslut att inte gallra inte kan överklagas så är varje sådan förfrågan en belastning av myndighetens resurser.

Bestämmelsen i 35 § är olyckligt formulerad och kan leda till att allmänheten vänder sig till Riksarkivet i än större utsträckning än i dag för att vi ska slänga "deras" handlingar, vilket leder till onödig handläggning. Bestämmelsen bör formuleras så att det framgår att huvudregeln är att allmänna handlingar ska bevaras. Kanske genom en hänvisning till 13 § förslaget till arkivlag.

36 §

Riksarkivet tillstyrker att det införs en bestämmelse med denna innebörd, men anser att man i bestämmelsen borde hänvisa till 13 § och vice versa, så att det blir tydligare vem det är som ska ta ansvar för att det inte gallras otillåtet eller ogenomtänkt.

Riksarkivet noterar att förslaget är att kommunerna och regionerna ska besluta om riktlinjer, inte föreskrifter. Arkivutredningen förklarar inte detta närmare och Riksarkivet undrar om tanken är att kommunfullmäktige och regionfullmäktige ska kunna delegera uppgiften till någon annan nämnd eller myndighet, eller kanske också till kommunalförbund. Riksarkivet utvecklar sin syn på detta i kommentaren till avsnitt 9.7.2 och till förslaget till 19 §.

Riksarkivet noterar att lydelsen av 36 § i författningskommentaren i 17 kap skiljer sig åt jämfört med lydelsen i författningsförslaget i 1 kap. samt jämförelsetabellen i bilaga 2. Riksarkivet utgår från att författningsförslaget i 1 kap. är den avsedda lydelsen.

37 §

Riksarkivet har inga synpunkter.

Författningskommentaren kap. 17

Författningskommentaren stämmer inte överens med författningsförslaget i 1 kap. Förutom att vissa av lagförslagen är olika så innehåller också författningskommentaren hänvisningar som inte stämmer, vilket gör att man får intrycket att den syftar på en tidigare version av lagförslaget än den som har presenterats i betänkandet.

1.2 Förslag till arkivförordning

1 §

Riksarkivet har inga synpunkter.

2 §

Här talar man om vad som gäller för arkiven hos de olika organen, inte för organen i sig, jämför med kommentaren i avsnittet *Inledande bestämmelser*.

För de överlämnandeorgan som avses i 2 måste man anta att det som avses är de organ som förvarar statliga handlingar. Om detta är avsikten så borde det framgå av lydelsen, på samma sätt som det gör i 28 § 2 i förslaget till arkivlag.

3 §

Riksarkivet har inga synpunkter.

4 §

Riksarkivet har i sina kommentarer till förslaget till arkivlag lämnat olika synpunkter på de olika ord och uttryck som används, och detsamma gäller också för förslaget till arkivförordning.

5 §

Riksarkivet har inga synpunkter.

6 §

Riksarkivet föreslår att punkterna i förslaget till arkivförordning kompletteras med ”dokumenteras”. I 1 kap. 9 § Riksarkivets föreskrifter (RA-FS 2009:1) och allmänna råd om elektroniska handlingar (upptagningar förautomatiserad behandling) står det att ”En myndighet som upphandlar program eller tjänster för utveckling eller drift av ett system, ska överenskomma med leverantören om tillgång till program och dokumentation i den utsträckning som krävs för tillämpningen av denna författning.” Det är viktigt att ytterligare understryka detta proaktiva förhållningssätt.

Begreppet ”avskilja” är nytt i arkivlagstiftningen. Det är ett begrepp som hänför sig till informationssäkerhet och skydd av personuppgifter enligt EU:s dataskyddsförordning. Begreppet avser att begränsa behörigheten till personuppgifter, ibland som ett alternativ till integritetsgallring, t.ex. när man bevarar uppgifterna för arkivändamål av allmänt intresse. Det är i och för sig ett rimligt krav att ställa innan man upphandlar, utvecklar och driftsätter ett informationssystem, men Riksarkivet ställer sig tveksamt till att det ska finnas i arkivförfattningarna. Bestämmelsen är ett bra exempel på den problematik som Riksarkivet har beskrivit i avsnitt 6.4.4 och illustrerar behovet av en samordning av bestämmelserna på arkivområdet och säkerhetsskyddsområdet.

7 §

Rubriken ”När en handling blir en arkivhandling” är missvisande. I bestämmelsen slår man fast att allmänna handlingar ska arkiveras. Man slår

också fast att även handlingar som inte är allmänna blir allmänna i och med att de arkiveras. Möjligen skulle det gå att ändra lydelsen så att detta blir ännu tydligare. Alternativt kan man dela upp bestämmelsen i två olika paragrafer. En paragraf som handlar om när allmänna handlingar ska arkiveras, och en annan paragraf som handlar om att handlingar som arkiveras genom arkiveringen blir allmänna handlingar. Enligt Riksarkivets föreskrifter⁶ ska statliga myndigheter arkivera vissa handlingar så att de blir allmänna.

Riksarkivets erfarenhet är att skillnaden på allmänna handlingar och arkiverade handlingar (arkivhandlingar) är otydlig för många, så det är viktigt att bestämmelserna blir tydliga.

8 §

Bestämmelsen har varit oförändrad sedan den nuvarande arkivförordningen trädde i kraft 1991 och speglar en statsförvaltning som förändrades i en långsammare takt än vad som är fallet idag.

Sista meningen i första stycket, om samråd med arkivmyndigheten, tar sikte på att myndigheterna ska samråda innan de fattar sitt beslut om ändrat arbetssätt eller organisation. Första stycket kan alltså endast omfatta sådana förändringar som myndigheterna själva beslutar om. En situation som har ökat i frekvens sedan den nuvarande arkivförordningen trädde ikraft är emellertid den att regeringen beslutar om förändringar; myndigheter som slås samman eller får nya uppgifter. Även i dessa situationer bör arkivbildningen beaktas innan beslutet om förändringen fattas.

När paragrafen infördes så avsågs både interna omorganisationer och regeringsbeslut om nedläggningar, flytt av uppgifter till andra myndigheter och sammanslagningar. Riksarkivet bevakar i regel regeringsbeslut om ändringar, men Riksarkivets erfarenhet är att myndigheterna sällan gör detta per automatik. Riksarkivet anser att bestämmelsen behöver ses över.

9 §

Här står det uttryckligen vilka andra organ, som förvarar allmänna handlingar, som omfattas av bestämmelsen. Riksarkivet saknar den konstruktionen i flera andra bestämmelser, se kommentaren i avsnittet *Inledande bestämmelser*. Det skulle underlätta konstruktionen om man kunde använda ett gemensamt begrepp för alla aktörer som förvarar allmänna handlingar.

10 §

Hänvisningen till 6 § Riksarkivets instruktion måste specificeras så att den bara omfattar första stycket i den paragrafen. Andra stycket handlar om

---

⁶ 3 kap. 2 § Riksarkivets föreskrifter (RA-FS 1991:1) och allmänna råd om arkiv hos statliga myndigheter, ändrade och omtryckta genom RA-FS 2019:2

enskilda arkiv, som inte omfattas av de materiella bestämmelserna i förslaget till arkivlag och alltså inte heller av bemyndigandet i 33 § i förslaget.

Det militära trycket i 6 § tredje stycket i Riksarkivets instruktion är i ett gränsland mellan arkiv och bibliotek och redovisas och gallras inte enligt de principer som gäller för arkiv. Särregleringen om kartor är inaktuell.

Se kommentaren till 6 § Riksarkivets instruktion.

11 §

Bestämmelsen är klar och tydlig på ett sätt som Riksarkivet saknar i 13 § förslaget till arkivlag. Riksarkivet anser att bestämmelsen bör överföras till arkivlagen. Bestämmelsen bör inte begränsas till statliga myndigheter utan även omfatta kommunala myndigheter. Den bör också uttryckligen omfatta överlämnandeorganen, Svenska kyrkan och dess organisatoriska delar, OSL-organen och de kommunala och regionala bolagen. Följaktligen bör också "Riksarkivet" ändras till "den arkivmyndighet som har tillsyn över myndigheten eller organet" eller motsvarande.

12 §

Riksarkivet har inga synpunkter.

13 §

Sedan nya plan- och bygglagen (2010:900) trädde ikraft har det varit svårt att förstå vilken tidpunkt i byggprocessen som avses i första stycket. I den äldre plan- och bygglagen (1987:10) kallades det "byggsamråd" och var tydligare. Riksarkivets tillsynsenhet uppger att de aldrig har fått en sådan underrättelse.

Riksarkivet vill väcka frågan om bestämmelsen istället kan knytas till något annat än en bestämmelse i plan- och bygglagen. För nybyggnation bör det ju t.ex. istället vara innan förfrågningsunderlaget i upphandlingen går ut. Alltså den tidpunkt efter vilken det kan vara svårt att göra några större förändringar. Riksarkivet kan inte utläsa om det detsamma gäller för ombyggnation av befintliga lokaler.

Bestämmelsen är i behov av en översyn.

14–17 §§

Bestämmelserna under rubriken "Arkivmyndigheternas behandling av personuppgifter" i förslaget är flyttade från avsnittet "Allmänna bestämmelser" i den nuvarande arkivförordningen till avsnittet "Bestämmelser för statliga myndigheter. Det innebär att bestämmelserna i 14–17 §§ inte längre ska gälla för de kommunala och regionala arkivmyndigheterna. Det kan knappast ha varit avsikten. Bestämmelserna bör i så fall flyttas till ett annat avsnitt.

Om avsikten, tvärt om, har varit att bestämmelserna inte ska omfatta de kommunala och regionala arkivmyndigheterna bör "en arkivmyndighet" ändras till "Riksarkivet". I så fall bör också de kommunala myndigheter som förvarar statliga arkiv (enligt 27 § förslaget till arkivlag) omfattas till den del de förvarar statliga arkiv.

Riksarkivet har också synpunkter på begreppet "arkivmaterial", se kommentaren till 23–25 §§ förslaget till arkivlag.

18 §

Riksarkivet har ingenting att erinra.

19 §

Riksarkivet har ingenting att erinra, förutom det som redan har anförts under 14–17 §§.

Rubriken *Bemyndiganden och beslut i enskilda fall*

Rubriken är olyckligt formulerad eftersom den kan tolkas på två olika sätt. Se kommentaren till motsvarande rubrik i anslutning till 32 §, kommentaren till förslaget till arkivlag.

20 §

Riksarkivet har ingenting att erinra.

21 §

Om Riksarkivet föreskriver om att en handling ska anses arkiverad så innebär det att handlingen därigenom blir allmän handling. För tydlighetens skull bör bestämmelsen uttrycka detta istället för att enbart hänvisa till 7 §. Riksarkivets erfarenhet är, som tidigare nämnts, att distinktionen mellan allmänna handlingar och arkiverade handlingar (arkivhandlingar) är otydlig för många. Riksarkivet skulle därför välkomna en tydligare bestämmelse också jämfört med bestämmelsen i 3 § fjärde stycket i den nuvarande arkivförordningen.

22 §

I 4 står det "en arkivmyndighet". Är skrivningen kvar sedan före sammanslagningen av Riksarkivet och landsarkiven till en myndighet? I så fall bör det ändras till "Riksarkivet" Eller avses de kommunala myndigheterna enligt förordningen (2013:791) om särskilda arkivuppgifter för vissa kommunala arkivmyndigheter? Utredningen har ju konstaterat att de inte är arkivmyndigheter och att den förordningen ska ändras till "kommunala myndigheter". Dessa kommunala myndigheter skulle i så fall omfattas av första ledet "annan myndighet". Det torde vara uteslutet att det är de kommunala och regionala arkivmyndigheterna som åsyftas.

Riksarkivets föreskriftsrätt enligt 33 § första stycket 2 förslaget till arkivlag och 22 § 8 förslaget till arkivförordning måste utökas med en möjlighet att föreskriva även för kommuner, regioner och de för de enskilda arkivinstitutioner som enligt 3 § andra stycket förslaget till arkivlag ska rapportera till den nationella arkivinformationssystemet, se också kommentarerna till de bestämmelserna.

23 §

Bestämmelsen är malplacerad. Den handlar inte om arkiv. Anledningen till att bestämmelsen har varit placerad i den nuvarande arkivförordningen är att det var Riksarkivet som tidigare hade föreskriftsrätten för den förteckning som ska publiceras enligt 11 § andra stycket PSI-lagen. Riksarkivet anser att det bör tillskapas en särskild förordning för vidareutnyttjande av allmänna handlingar där bestämmelsen kan placeras.

24 §

Riksarkivet vill föreslå att uppdraget begränsas till *arkiv som bildats i det samiska samhället*, se avsnitt 12.8.1. Riksarkivet föreslår också att bestämmelsen istället förs in i förordningen (2009:1395) med instruktion för Sametinget, där den skulle passa bättre. Möjligen kan man ha en upplysningsparagraf någonstans i arkivförordningen om att Sametinget har särskilda uppgifter i fråga om arkiv som har bildats i det samiska samhället. I alla händelser passar paragrafen dåligt in i avsnittet om bemyndiganden och beslut, eftersom den inte meddelar något bemyndigande eller beslutsrätt.

25 §

Riksarkivet tillstyrker förslaget i princip. Men liksom förslaget till 35 § arkivlagen är bestämmelsen olyckligt formulerad, även om den är direkt överförd från nuvarande arkivförordning. Allmänheten vänder sig ibland till Riksarkivet för att Riksarkivet ska slänga "deras" handlingar, vilket Riksarkivet inte kommer att göra. Riksarkivet befarar det faktum att det nu föreslås stå även i arkivlagen kommer att leda till onödig handläggning. Bestämmelsen bör formuleras så att det framgår att huvudregeln är att allmänna handlingar ska bevaras. Kanske genom en hänvisning till 13 § förslaget till arkivlag.

Övriga synpunkter på förslaget till arkivförordning

Liksom förslaget till arkivlag skulle förslaget till arkivförordning vinna mycket på att bestämmelser som hör till de förvaltningsrättsliga regleringarna och bestämmelser som är av främjande kulturpolitisk karaktär samlades i olika avsnitt.

Det är otydligt vilka bestämmelser som gäller för staten respektive för kommunerna och regionerna, liksom vad som gäller endast för Riksarkivet och vad som gäller för de kommunala och regionala arkivmyndigheterna. Det är också otydligt vilka bestämmelser som gäller för de kommunala myndigheter som avses i 27 § i förslaget till arkivlag.

Riksarkivet läser det som att 6, 9, 18, 20–21 och 25 §§ i förslaget till arkivförordning gäller för både staten, kommunerna och regionerna. Och att 10, 13 och 23 §§ gäller enbart för statliga myndigheter, OSL-organen (enligt 2 § 1, Svenska kyrkan och dess organisatoriska delar (enligt 2 § 3). Men för överlämnandeorganen (enligt 2 § 2) så måste man anta att bestämmelserna i 10, 13 och 23 §§ bara ska gälla för de organ som förvarar statliga handlingar, trots att detta inte framgår. Att 14–17 §§, enligt sin placering i avsnittet endast skulle gälla för statliga myndigheter, torde vara ett misstag, se kommentaren till de bestämmelserna.

Möjlig en omdisposition av de olika avsnitten kunna hjälpa till att tydliggöra vad som gäller för de olika aktörerna.

1.3 Förslag till förordning om statsbidrag till arkivcentrum

Riksarkivet har avstyrkt att bidrag till enskilda arkiv, som ska kunna sökas utanför kultursamverkansmodellen, endast ska kunna gå till arkivcentrumlösningar, se avsnitt 10.5.1. Men om förslaget ändå kommer att genomföras så har Riksarkivet ingenting att erinra mot utformningen av förordningen.

1.4 Förslag till förordning om ändring i förordningen (2001:100) om den officiella statistiken

Riksarkivet har ingenting att erinra, se avsnitt 15.6.2.

1.5 Förslag till förordning om ändring i förordningen (2009:1593) med instruktion för Riksarkivet

1 §

Riksarkivet tillstyrker förslaget.

3 §

Riksarkivet tillstyrker förslaget.

5 §

Riksarkivet tillstyrker förslaget till ändringen av punkten 1 samt förslagen till de nya punkterna 6 och 7. Riksarkivet ställer sig däremot frågande till den föreslagna punkten 8, se avsnitt 14.5.1.

6 §

Riksarkivet tillstyrker ändringsförslaget i första stycket.

Däremot bör ”kartor” tas bort från tredje stycket. Krigsarkivet (KrA), som tidigare var en egen myndighet, är sedan 1995 en avdelning inom Riksarkivet. KrA tog under många år emot nytt kartmaterial från Försvarmakten och andra. Detta har upphört sedan länge. Särregleringen om

kartor är inaktuell, eftersom kartor numera överlämnas enligt de generella reglerna i den nuvarande arkivlagen. Riksarkivet har påtalat detta i en skrivelse till Arkivutredningen⁷.

”Tryck” syftar på det s.k. militära trycket, som består av dokumentation i form av handböcker, bruksanvisningar, instruktioner m.m. kring verksamhet och materiel. Utgivare är Försvarsmakten och Försvarets Materielverk. Tillväxten är ca 20 hyllmeter om året, men minskande. Minskningen beror dels på att en allt större del av utgivningen enbart publiceras online, dels på att KrA inte längre tar emot hemligt tryck. Det militära trycket är i ett gränsland mellan bibliotek och arkiv, men KrA har valt att bara bevara det som bibliotek. Anledningen är att det ger bättre sökbarhet, när varje utgåva registreras som en egen titel. KrA är den enda institution i landet som bevarar detta material, som är flitigt använt av forskarna. Det är önskvärt att det militära trycket fortsätter komma in till biblioteket och Riksarkivet ser gärna att instruktionen ger stöd för det, på samma sätt som idag. I sammanhanget kan nämnas att det militära trycket ingår i den översyn som Utredningen om översyn av regelverket för pliktleverans och hantering av annat material vid Kungl. biblioteket (U 2019:03) har i uppdrag att göra.

11 §

Riksarkivet tillstyrker att särskild uppmärksamhet ska ägnas åt urfolket samerna och de övriga nationella minoriteterna judar, romer, sverigefinnar, och tornedalingar. Däremot ifrågasätter Riksarkivet om ”arkivspecifika frågor” är ett bra uttryck för att beskriva vari rådgivningen ska bestå, se kommentaren till 21 § andra stycket förslaget till arkivlag.

18 §

Bestämmelsen bör strykas, se kommentaren till avsnitt 13.5.3.

19 §

Riksarkivet tillstyrker förslaget.

32 a §

Riksarkivet tillstyrker förslaget, men tror inte att det är tillräckligt för att få bukt med de problem som finns med den nuvarande finansieringsmodellen, se avsnitt 8.7.4.

33 §

Riksarkivet tillstyrker förslaget.

---

⁷ Riksarkivet skrivelse till Arkivutredningen, *Överlämnande av allmänna handlingar till Riksarkivet*, 2019-04-25, Dnr RA 04-2017/05870.

1.6 Förslag till förordning om ändring i förordningen (2013:791) om särskilda arkivuppgifter för vissa kommunala arkivmyndigheter

Riksarkivet tillstyrker förslaget.

1.7 Förslag till förordning om ändring av förordningen (2018:1486) med instruktion för Myndigheten för digital förvaltning

Riksarkivet tillstyrker förslaget.

1.8 Förslag till lag om ändring i lagen (1996:810) om registrering av riksdagsledamöters åtaganden och ekonomiska intressen

Riksarkivet föreslår att man passar på att ändra från ”skall” till ”ska” också i 7, 9 och 11 §§ när man ändå gör en ändring av lagen.

1.9 Förslag till lag om ändring i lagen (1999:288) om överlämnande av allmänna handlingar till Svenska kyrkan eller någon av dess organisatoriska delar för förvaring, m.m.

Vissa handlingar som skulle ha överlämnats senast den 31 mars 2000 har fortfarande inte överlämnats till Riksarkivet. Lagen borde förses med sanktionsmöjligheter så att handlingarna kan överlämnas till Riksarkivet.

1.10 Förslag till lag om ändring i lagen (2001:99) om den officiella statistiken

Riksarkivet vill att 19 § tredje stycket ska utgå, se kommentaren till avsnitt 8.7.3.

1.11 Förslag till lag om ändring i lagen (2002:546) om behandling av personuppgifter i den arbetsmarknadspolitiska verksamheten

Riksarkivet vill att 16 § tredje stycket sista meningen, om överlämnande till arkivmyndighet, ska utgå. I Ds 2019:13, Etableringsjobb föreslår man detta. Både Arbetsförmedlingen (Dnr Af-2019/0028 9989) och Riksarkivet (Dnr RA 04-2019/7429) tillstyrker förslaget i sina remissvar. Se också kommentaren till avsnitt 8.7.3.

1.12 Förslag till lag om ändring i lagen (2003:1210) om finansiell samordning av rehabiliteringsinsatser

Riksarkivet har inga kommentarer.

1.13 Förslag till lag om ändring i lagen (2005:590) om insyn i vissa finansiella förbindelser m.m.

Riksarkivet har inga kommentarer.

1.14 Förslag till lag om ändring i lagen (2006:469) om behandling av personuppgifter vid Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen

Riksarkivet vill att 1 § tredje stycket sista meningen ska utgå, se kommentaren till avsnitt 8.7.3.

1.15 Förslag till lag om ändring i patientdatalagen (2008:355)

”29 §” måste vara en felskrivning. Det finns ingen 3 kap. 29 § i patientdatalagen, se s. 77 i betänkandet.

1.16 Förslag till lag om ändring i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400)

Riksarkivet tillstyrker förslaget.

1.17 Förslag till lag om ändring i lagen (2011:1029) om upphandling på försvars- och säkerhetsområdet

Riksarkivet har inga synpunkter.

1.18 Förslag till lag om ändring i lagen (2015:602) om överlämnande av allmänna handlingar för förvaring

Riksarkivet anser att det är märkligt att det i 8 och 18 §§ i den gällande lagen står en hänvisning till arkivbildning. Det pågår ingen arkivbildning som omfattas av den nuvarande arkivlagen hos de aktuella organen. Eller avses bestämmelsen i 23 § nuvarande arkivlagen, där det står om de eventuella tillägg det enskilda organet behöver göra i allmänna handlingar för sin verksamhet? Då ska tilläggen utföras så att det tydligt framgår när och av vem de har gjorts, om det inte redan av omständigheterna klart framgår att tilläggen gjorts av det enskilda organet.

1.19 Förslag till lag om ändring i lagen (2016:1145) om offentlig upphandling

Riksarkivet tillstyrker förslaget.

1.20 Förslag till lag om ändring i lagen (2016:1146) om upphandling inom försörjningssektorerna

Riksarkivet tillstyrker förslaget.

1.21 Förslag till lag om ändring i lagen (2016:1147) om upphandling av koncessioner

Riksarkivet tillstyrker förslaget.

1.22 Förslag till förordning om ändring i förordningen (1982:327) om notarius publicus

Riksarkivet tillstyrker förslaget.

1.23 Förslag till förordning om ändring i förordningen (1993:1153) om redovisning av studier m.m. vid universitet och högskolor

Riksarkivet har inga synpunkter.

1.24 Förslag till förordning om ändring i förordningen (1996:1515) med instruktion för Regeringskansliet

Riksarkivet anser att man bör följa den föreslagna arkivlagens begrepp och att det bör stå "syften och ändamål" istället för "mål" i 54 §.

Det har blivit fel i ingressen på s. 91, som hänvisar till Riksarkivets instruktion istället för till Regeringskansliets.

1.25 Förslag till förordning om ändring i förordningen (1998:1218) med instruktion för Svenska institutet i Alexandria

Riksarkivet tillstyrker förslaget.

1.26 Förslag till förordning om ändring i förordningen (2000:606) om myndigheters bokföring

Riksarkivet tillstyrker förslaget.

1.27 Förslag till förordning om ändring i förordningen (2001:588) om behandling av uppgifter i Skatteverkets beskattningsverksamhet

Se kommentaren till avsnitt 8.7.3.

1.28 Förslag till förordning om ändring i förordningen (2001:590) om behandling av uppgifter i Kronofogdemyndighetens verksamhet

Se kommentaren till avsnitt 8.7.3.

1.29 Förslag till förordning om ändring i förordningen (2001:646) om behandling av uppgifter i Tullverkets verksamhet

Se kommentaren till avsnitt 8.7.3.

1.30 Förslag till förordning om ändring i förordningen (2007:260) om behandling av personuppgifter i Försvarmaktens försvarsunderrättelseverksamhet och militära säkerhetstjänst

Se kommentaren till avsnitt 8.7.3.

1.31 Förslag till förordning om ändring i förordningen (2007:261) om behandling av personuppgifter i Försvarets radioanstalts försvarsunderrättelse- och utvecklingsverksamhet

Se kommentaren till avsnitt 8.7.3.

1.32 Förslag till förordning om ändring i förordningen (2012:208) med instruktion för Statens servicecenter

Riksarkivet har inga synpunkter.

1.33 Förslag till förordning om ändring i förordningen (2012:742) om behandling av personuppgifter vid Institutet för arbetsmarknads- och utbildningspolitisk utvärdering

Riksarkivet vill att 4 § andra stycket ska utgå, se kommentaren till avsnitt 8.7.3.

1.34 Förslag till förordning om ändring i förordningen (2014:115) med instruktion för utrikesrepresentationen

Riksarkivet tillstyrker förslaget.

UTKAST 2020-05-15